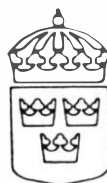

Motion till riksdagen

1987/88:N29

av Sten Andersson i Malmö m. fl. (m)

med anledning av prop. 1987/88:90 om energipolitik
inför 1990-talet

Mot.
1987/88
N29-32

Regeringens förslag att redan i mitten av 1990-talet påbörja avvecklingen av kärnkraften är illa genomtänkt. Dessutom är det ett hårt slag mot svenska folkets sociala och ekonomiska trygghet!

På våren 1979, som en trolig följd av Harrisburgolyckan, lät socialdemokraterna påstå att man ville avveckla den svenska kärnkraften. I syfte att ej behöva ta upp energifrågan i valrörelsen yrkade socialdemokraterna på en folkomröstning om kärnkraftens framtid i Sverige.

Folkomröstningen innebar att de olika riksdagspartierna ställde sig bakom olika förslag. Linje 1 motsvarade moderaternas uppfattning i energifrågan och stöddes av partiet. Linje 2 representerade socialdemokraterna och folkpartiet. Dessa båda linjers valsedlar var lika på framsidan och där stod bl. a.: "Kärnkraften avvecklas i den takt som är möjligt med hänsyn till behovet av elektrisk kraft för upprätthållande av sysselsättning och välfärd. För att bl. a. minska oljeberoendet och i avvaktan på att förnybara energikällor blir tillgängliga, används högst de tolv kärnkraftsreaktorer som i dag är i drift, färdiga eller under arbete. Säkerhetssynpunkter blir avgörande för den ordning i vilken reaktorerna tas ur drift."

Som tillägg på baksidan stod på linje 2:s valsedel bl. a.: "Elproduktion genom olje- och kolkondenskraftverk undviks."

Bakom linje 3 stod centern och vpk och deras huvudsakliga krav i folkomröstningen var att kärnkraften skulle avvecklas under tio år.

Den nu aktuella propositionen innebär att socialdemokraterna sviker sin egen linje sedan folkomröstningen. Förslaget att redan i mitten av 1990-talet stänga två kärnkraftsaggregat, varav det ena är ett aggregat vid Barsebäcksverket i Skåne, överensstämmer inte med folkomröstningsresultatet. Det finns nämligen inget som pekar på att någon reaktor vid Barsebäck skulle vara dålig ur teknisk synpunkt eller sliten.

Efter folkomröstningen beslutade riksdagen också i strid mot folkomröstningen, att de svenska kärnkraftverken skulle vara ur drift senast år 2010. Moderaterna ansåg detta förslag som stridande mot folkomröstningens resultat och ställde sig inte bakom detsamma.

Orsaken till att socialdemokraterna redan nu vill besluta om en avveckling av två kärnkraftsaggregat i mitten av 1990-talet framstår som alltmera obegriplig. Ett skäl som nämnts är olyckan i Tjernobyl. Ett annat är att Barsebäcksverkets placering nära Danmark vållat stark kritik. Inget av dessa skäl är godtagbart!

Efter olyckan i Tjernobyl konstaterade en i politisk enighet tillsatt expertgrupp, att olyckan i Tjernobyl inte gav anledning till att ompröva den

tekniska riskbilden vad det gällde haverier i svenska reaktorer.

Mot. 1987/88

N29

Barsebäcksværkets placering nära Danmarks huvudstad har från dansk sida framställt som unik och därmed riskfylld. Detta är inte korrekt! Det finns runt om i världen reaktorer som ligger mycket närmare stora befolkningscentra än vad som är fallet med Barsebäck. Nämnda verks lokalisering är således, trots påstående om motsatsen, inte sämre än vad som gäller för flera andra kärnkraftverk.

En avveckling av ett aggregat vid Barsebäck i mitten av 1990-talet kommer att få enormt negativa konsekvenser! För det första kommer det att kosta många miljarder. Pengar som definitivt skulle kunna användas på ett bättre sätt. T. ex. vet vi att sjukvården och åldringsvården framöver kommer att kräva stora resurser. Att i en sådan situation i onödan kasta bort stora penningssummor på en förtida kärnkraftsavveckling vittnar inte om ett ansvar för för svenska folket!

För det andra kommer miljön i södra Sverige och särskilt i Skåne att utsättas för stora påfrestningar. En majoritet av experter är överens om att avvecklingen i Barsebäck måste kompenseras med annan energiproduktion. I det korta tidsperspektiv som socialdemokraternas förslag innebär finns endast kolproducerad kraft att tillgå. Andra alternativ är inte realistiska! Att kol är en ur miljösynpunkt ytterst negativ belastning verkar inte oro socialdemokratin. Det räcker med att besöka ett antal länder i Europa för att inse den stora skadlighet kolproduktionsanläggningar innebär på miljön. Att detta verkar ha förbigått socialdemokraterna är obegripligt!

Dessutom är kol som ett alternativ till kärnkraften ett direkt brott mot vad socialdemokraterna skrev på sin egen valsedel vid folkomröstningen. Där stod nämligen bl. a. att elproduktion genom olje- och kolkondenskraftverk undviks. Med tanke på nu föreslagen avveckling går inte detta att undvika!

I stället för att följa nu lagda proposition om förtida avveckling vore det ur både miljö- och ekonomisynpunkt bäst att avveckla kärnkraften enligt vad som i folkomröstningen framfördes gemensamt av linje 1 och 2! Detta ger oss rådrum i avvaktan på ny och bättre teknik än vad som är fallet nu. Den stora frågan måste bli om vi har råd och rättighet att belasta miljön i Sverige på det vis som nu oundvikligen måste bli aktuellt.

Om man inte ersätter energibortfallet från en avvecklad reaktor vid Barsebäck kommer delar av Skåne under långvarigt kalla perioder att riskera brist på elektrisk kraft! En sådan situation borde vara en faktor för befolkningen i Skåne att ta stor hänsyn till. Domen över de politiker som medverkar till att ett sådant läge kan uppstå bör bli hård!

Om nu riksdagsmajoriteten vidhåller att kärnkraften, mot folkomröstningsresultatet, skall avvecklas senast år 2010 finns det andra vägar att gå än att börja avvecklingen redan 1995. En senareläggning av avvecklingen innebär dels att stora ekonomiska resurser sparas, dels blir påfrestningarna på miljön betydligt mindre. Kan vi vänta längre tid med avvecklingen, innebär det att vi kan tillgodogöra oss utvecklingen inom reningstekniken som går allt snabbare. Regeringens förslag till avveckling innebär att denna möjlighet försvinner.

Hur skulle en avveckling till år 2010 kunna se ut?

Mot. 1987/88

1. År 2007 (alt. 2005) börjar urfasningen med tre (två) reaktorer. Därefter fortsätter urfasningen med tre (två) reaktorer per år fram t. o. m. år 2010.
2. Strax efter år 2000 börjar man successivt ta i drift de anläggningar som skall ersätta kärnkraftsaggregaten. De kommer sedan att stå fullt bemannade och driftklara som topp- och reservkraftsanläggningar. Detta är det sätt på vilket kraftverken i Karlshamn och Stenungsund används i dag.
3. I slutet av 1990-talet fattas beslut om och påbörjas utbyggnaden av de första av de kraftverk som skall ersätta kärnkraftsaggregaten. Dessa kraftverk kan då baseras på ett så miljövänligt bränsle som möjligt och utrustas med modernast tänkbara miljövänliga utrustning.

Ett mycket vanligt missförstånd i diskussionerna om tidsplanen för avvecklingen är att kärnkraftsaggregaten skall tas ur drift samtidigt som de ersättande kraftverken blir driftklara. Men, det är just de låga drift- och bränslekostnaderna som är den stora fördelen med kärnkraftverken. Genom att fortsätta driften av kärnkraftverken så länge som möjligt, samtidigt som de nya kraftverken står färdigbyggda och utnyttjas endast för topp- och reservkraftsändamål, sparar man flera miljarder kronor per år i minskade bränslekostnader.

Det oförnuftiga i regeringens nu framlagda proposition kan enklast sammanfattas på följande sätt:

Det svenska folkhushållet kommer att drabbas av ökade kostnader – i genomsnitt med mer än 10 000 kr. per familj, och för familjer med elvärme betydligt mer. Detta endast för två avvecklade reaktorer.

Förslaget kommer att drabba miljön dubbelt. Det blir mer än tio års drift med de i huvudsak fossileldade kraftverken (naturgas, alt. kol) som skall ersätta kärnkraftsproduktionen. Dessutom kommer dessa kraftverk med nödvändighet att bli sämre konstruerade från miljösynpunkt eftersom man inte får tid att utnyttja tio års snabb avveckling av miljövänliga kraftverk.

De kraftverk som skall ersätta produktionen från urfasade kärnkraftsaggregat kommer att bli många och av många olika typer. Det kommer att bli både vattenkraftverk, vindkraftverk, kraftvärmeverk och fossileldade kondenskraftverk, alla är dock överens om – även regeringen – att den största procentuella andelen av elproduktionen måste ersättas med fossileldade kondenskraftverk, antingen detta skall ske genom egna kraftverk i Sverige eller genom import från fossileldade kraftverk i våra grannländer (mindre miljövänliga?).

De fossileldade kraftverk som diskuteras är antingen naturgas eller kol. De nya kolkraftverk som diskuteras är miljövänligare än de kolkraftverk som i dag finns i t. ex. Danmark. Naturgaseldade kraftverk är väsentligt bättre när det gäller utsläpp av svaveldioxid. För utsläpp av kvävegaser måste dock även ett naturgaseldat kraftverk förses med rökgasrening för att kunna konkurrera med ett modernt kolkpulvereldat kraftverk. Det är viktigt att framhålla att såväl koleldade som naturgaseldade kraftverk släpper ut koldioxid.

En introduktion av naturgaseldade kraftverk i Sverige kräver att vi i tid rent fysiskt får tillgång till tillräckligt stora mängder av naturgas i Sverige. Förhandlingar pågår med såväl Sovjet som Norge, men för detta behövs tid och dessutom behövs tid för att bygga nya naturgasledningar.

Det gäller också att kunna köpa naturgasen tillräckligt billigt. Ett naturgaseldat kraftverk är visserligen något billigare att bygga än ett koleldat kraftverk, men bränslekostnaden är väsentligt högre. Cirka två tredjedelar av den totala kostnaden i ett naturgaseldat kraftverk består av naturgaskostnaden. Det blir därför mycket känsligt för prisstegringar. Även om såväl kol-, olje- som naturgaspriserna för närvarande är relativt låga har vi även i Sverige erfarenheter av snabba prisförändringar. Alla minns t. ex. oljekrisen i början av 1970-talet.

Det mest förnuftiga är att på ett riktigt sätt utnyttja den tid som vi gav oss själva 1980 genom folkomröstningen och efterföljande riksdagsbeslut. Denna tid som vi moderater anser kan utsträckas längre än till 2010 behöver vi, dels för att bygga så miljövänliga kraftverk som möjligt, dels för att få tid att åtminstone till en del av denna elproduktion skaffa oss naturgas till ett realistiskt pris.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens förslag till riktlinjer för hur kärnkraftsavvecklingen skall inledas,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående tolkning av folkomröstningen 1980 och utnyttjande av existerande kärnkraftsreaktorer, även efter 2010,
3. för det fall de två första yrkandena inte vinner riksdagens bifall, att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en senare påbörjan av kärnkraftens avveckling.

Stockholm den 16 mars 1988

Sten Andersson i Malmö (m)

Bertil Danielsson (m)

Margit Gennser (m)

Sven Munke (m)

Rune Rydén (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

Knut Wachtmeister (m)

Olle Aulin (m)

Ingvar Eriksson (m)

Wiggo Komstedt (m)

Ewy Möller (m)

Per Stenmarck (m)